

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Кафедра економіки, обліку та оподаткування

МЕЛЬНИЧЕНКО Олег Вікторович

ОБЛІК, АНАЛІЗ, КОНТРОЛЬ І ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Кваліфікаційна робота

гр. ОПД вnm-21 Мельниченко О.В.

ВННІЕ ЗУНУ-2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ І ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1. Сутність і значення фінансових результатів у системі управління підприємством.....	6
1.2. Теоретичні аспекти обліку та оподаткування фінансових результатів..	14
1.3. Аналіз і контроль фінансових результатів: сутність, цілі, інструменти та завдання.....	18
 РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ».....	21
2.1. Загальна характеристика підприємства та особливості його діяльності.	21
2.2. Організація обліку фінансових результатів на підприємстві.....	25
2.3. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».....	30
 РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ Й ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	35
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Фінансові результати є одним із найважливіших показників діяльності підприємства, що визначає його економічну стабільність, конкурентоспроможність та здатність до розвитку. Сучасні умови функціонування бізнесу, які характеризуються динамічністю ринкових процесів, посиленням конкуренції та ускладненням податкового регулювання, потребують від підприємств вдосконалення механізмів управління фінансами. У цьому контексті облік, аналіз, контроль і оподаткування фінансових результатів є ключовими елементами, що дозволяють забезпечити ефективне прийняття управлінських рішень.

Актуальність теми зумовлена необхідністю пошуку інноваційних підходів до організації облікових процесів, проведення аналізу фінансових показників та контролю за їх достовірністю. Крім того, податкове навантаження, яке безпосередньо впливає на фінансові результати, вимагає ретельного опрацювання та застосування інструментів податкового планування. Саме комплексний підхід до вирішення цих завдань забезпечує досягнення підприємством стратегічних цілей та підвищення його фінансової стійкості.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є яскравим прикладом підприємства, що функціонує у висококонкурентному середовищі агропромислового комплексу. Його діяльність відзначається значними обсягами виробництва, складною структурою витрат та істотним впливом податкових факторів. Це робить дослідження обліку, аналізу, контролю та оподаткування фінансових результатів підприємства не лише актуальним, але й практично значущим.

Мета роботи полягає у всебічному дослідженні обліку, аналізу, контролю і оподаткування фінансових результатів діяльності підприємства, а також у розробці рекомендацій щодо їх оптимізації з урахуванням особливостей функціонування вітчизняного бізнесу.

У рамках магістерської роботи поставлено такі **завдання**:

- Дослідити теоретичні основи формування фінансових результатів, їх обліку, аналізу, контролю та оподаткування в умовах сучасної економіки.
- Вивчити нормативно-правову базу, що регулює облік фінансових результатів, їх контроль і оподаткування в Україні.
- Розробити методологічний підхід до аналізу фінансових результатів підприємства на основі сучасних економічних інструментів.
- Провести комплексний аналіз фінансових результатів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» з використанням даних його фінансової звітності.
- Визначити вплив податкових зобов'язань на фінансовий результат підприємства та оцінити ефективність існуючої податкової політики.
- Розробити рекомендації щодо вдосконалення системи обліку, аналізу, контролю та оптимізації оподаткування фінансових результатів.
- Запропонувати заходи для підвищення ефективності управління фінансовими результатами на основі отриманих результатів дослідження.

Методи дослідження. У процесі виконання магістерської роботи застосовано комплекс методів, що забезпечують системний підхід до вивчення обліку, аналізу, контролю і оподаткування фінансових результатів. Теоретичні методи, зокрема аналіз і синтез, використано для узагальнення наукових підходів та визначення основних понять дослідження. Індукція та дедукція дали змогу формувати висновки на основі взаємопов'язаних результатів, а абстрагування – виділити ключові елементи, що впливають на формування фінансових результатів. Методи економічного аналізу включали горизонтальний і вертикальний аналіз для оцінки динаміки фінансових показників, коефіцієнтний аналіз для визначення рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства, а також порівняльний аналіз для співставлення фінансових результатів із галузевими стандартами.

Об'єктом дослідження є фінансові результати діяльності ПрАТ Вінницький олійножировий комбінат. **Предметом** виступають організаційні,

методичні та практичні аспекти обліку, аналізу, контролю і оподаткування фінансових результатів.

Наукова новизна роботи полягає у наступному:

- Запропоновано авторський підхід до організації обліку фінансових результатів, який враховує галузеву специфіку діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».
- Удосконалено методологічну основу аналізу фінансових результатів підприємства через впровадження інтегрованих аналітичних моделей, що дозволяють більш точно оцінити фінансову ефективність.
- Виявлено особливості впливу податкового регулювання на фінансові результати підприємства та розроблено рекомендації щодо зниження податкових ризиків.
- Розроблено систему заходів для підвищення ефективності контролю за обліком і оподаткуванням фінансових результатів, що забезпечує прозорість і відповідність вимогам чинного законодавства.
- Запропоновано підхід до оптимізації податкового навантаження через удосконалення податкового планування та використання пільг і стимулів, передбачених законодавством.
- Обґрунтовано практичні рекомендації для впровадження автоматизованих інструментів обліку та аналізу фінансових результатів з метою підвищення точності та швидкості управлінських рішень.

Практична цінність роботи полягає у розробці рекомендацій, що можуть бути використані для покращення системи управління фінансовими результатами підприємства, підвищення ефективності його діяльності та забезпечення відповідності податковому законодавству.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ І ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність і значення фінансових результатів у системі управління підприємством

Фінансові результати є одним із найважливіших індикаторів ефективності діяльності будь-якого підприємства. Вони відображають рівень прибутковості, фінансової стабільності, а також здатність підприємства до розвитку та виконання своїх зобов'язань перед зацікавленими сторонами. У сучасних економічних умовах, які характеризуються високою динамікою змін і зростаючою конкуренцією, управління фінансовими результатами набуває особливого значення, оскільки забезпечує основу для прийняття стратегічних і тактичних рішень [54] .

Фінансові результати формуються внаслідок господарської діяльності підприємства і визначаються як різниця між загальним доходом та витратами за певний період. Вони поділяються на декілька основних категорій: валовий прибуток, операційний прибуток, чистий прибуток або збиток. Кожна з цих категорій характеризує окремі аспекти фінансової діяльності, зокрема ефективність управління витратами, продуктивність виробничих процесів, фінансову політику та оподаткування.

Валовий прибуток, як базовий показник, відображає ефективність основної діяльності підприємства, оскільки визначається як різниця між доходами від реалізації продукції (робіт, послуг) і собівартістю. Операційний прибуток враховує також адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати, що дозволяє оцінити ефективність управління підприємством на більш глибокому рівні. Чистий прибуток або збиток є кінцевим результатом діяльності після вирахування всіх податкових зобов'язань і фінансових витрат.

Управління фінансовими результатами включає процеси їх формування, обліку, аналізу, контролю та прогнозування. Це багатofакторний процес, який залежить від багатьох чинників:

1. Високі доходи є основою для отримання прибутку, однак важливо враховувати структуру доходів, адже стабільні джерела доходу сприяють зменшенню ризиків.
2. Собівартість продукції, адміністративні та операційні витрати безпосередньо впливають на фінансові результати. Оптимізація витрат є одним із ключових інструментів підвищення прибутковості.
3. Податки суттєво зменшують чистий прибуток, тому ефективне податкове планування сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства.
4. Економічна ситуація, конкуренція, державна політика, коливання валютних курсів та інші зовнішні чинники мають значний вплив на результати діяльності.

Фінансові результати мають багатогранне значення для всіх зацікавлених сторін:

- Для власників і акціонерів вони є джерелом доходів і основою для прийняття рішень щодо реінвестування прибутку або виплати дивідендів.
- Для менеджменту фінансові результати є показником ефективності управління, а також базою для розробки стратегічних і тактичних планів.
- Для кредиторів і фінансових установ вони дозволяють оцінити платоспроможність підприємства, його фінансову стабільність і кредитоспроможність.
- Для держави фінансові результати є основою для формування податкової бази, від якої залежить надходження до державного бюджету.

Управління фінансовими результатами потребує комплексного підходу, що включає облік, аналіз і контроль. Облік забезпечує точне відображення доходів і витрат у фінансовій звітності, аналіз дозволяє оцінити причини змін

показників і виявити тенденції, а контроль гарантує достовірність даних та відповідність законодавчим вимогам.

Важливою складовою управління є також прогнозування фінансових результатів. На основі аналізу минулих періодів і оцінки поточного стану підприємство може моделювати різні сценарії свого розвитку та визначати оптимальні шляхи досягнення фінансових цілей.

Отже, фінансові результати відіграють центральну роль у системі управління підприємством, адже саме вони відображають ефективність господарської діяльності, визначають фінансову стабільність і здатність до розвитку. Їх детальне вивчення та ефективне управління є ключовими передумовами успішного функціонування підприємства в умовах динамічного ринкового середовища.

Розвиток ринкових відносин в Україні ставить нові, більш жорсткі вимоги перед підприємствами, зумовлюючи необхідність зміни механізмів їх функціонування. В умовах підвищення самостійності, а отже й відповідальності підприємств за прийняті управлінські рішення, значно зросла роль фінансового забезпечення. Незалежно від сфери діяльності суб'єкта господарювання, його фінансово-господарська діяльність нерозривно пов'язана з процесами формування, розподілу та використання прибутку.

Згідно з Господарським кодексом України: «Підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, який зареєстрований компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування і створений для задоволення суспільних та особистих потреб через систематичне здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної та іншої господарської діяльності» [52]. У кодексі також зазначено, що на всіх підприємствах узагальнюючим показником фінансових результатів є прибуток (дохід). Ця норма підкреслює ключову роль прибутку в економічній діяльності підприємства.

Прибуток є центральною категорією в економіці будь-якого підприємства, що завжди була об'єктом дискусій як серед економістів, так і

серед практиків-бухгалтерів. Проблема визначення цього терміна належить до найскладніших питань економічної теорії та бухгалтерської практики. У різні періоди економічної думки прибуток розглядався по-різному. Спочатку його вважали категорією, притаманною лише капіталізму. Згодом науковці дійшли висновку, що прибуток є необхідною умовою успішного господарювання незалежно від економічної системи.

Сучасний розвиток ринкових відносин вимагає нових підходів до управління формуванням прибутку. Це призводить до різноманітних трактувань поняття прибутку серед науковців. Так, Б.М. Литвин і М.В. Стельмах визначають прибуток як головне джерело фінансування витрат на виробничий і соціальний розвиток підприємства, а також один із основних елементів формування державного бюджету [54].

Низка авторів характеризує прибуток як кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, який являє собою різницю між загальним доходом і витратами на виробництво та реалізацію продукції. Він підкреслює, що прибуток виникає лише після того, як створена вартість реалізується й набуває грошової форми. Автор трактує прибуток як грошове вираження додаткової вартості, яка утворюється, реалізується й використовується у процесі господарської діяльності [16;31].

Прибуток підприємства визначається як перевищення доходів від його діяльності над сумою витрат. Він є основною формою власних нагромаджень підприємства. Водночас податок на додану вартість і акцизний збір, що входять до складу виручки підприємств, повністю спрямовуються до державного бюджету, формуючи вагому частину його доходів.

На відміну від ПДВ і акцизного збору, прибуток, отриманий підприємствами у сфері виробництва та послуг, значною мірою використовується ними самостійно. Ці кошти спрямовуються на модернізацію виробничих потужностей, реконструкцію та технічне переоснащення, впровадження нових технологій і матеріальне заохочення працівників.

Таким чином, прибуток є універсальною економічною категорією, яка відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності підприємства та його довгострокового розвитку. Його формування, розподіл і використання мають стратегічне значення як для підприємства, так і для економіки країни загалом.

Згідно з положеннями Податкового кодексу України, прибуток визначається як сума валових доходів підприємства, які включають доходи від усіх видів діяльності, скориговані відповідно до податкових вимог, за вирахуванням валових витрат і амортизації основних засобів та нематеріальних активів. Такий підхід підкреслює роль прибутку як ключового показника, що відображає ефективність господарської діяльності суб'єкта підприємництва [53].

Прибуток відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємства. Він слугує основним джерелом фінансування як виробничого, так і соціального розвитку підприємства. Крім того, прибуток є одним із найвагоміших джерел централізованих фінансових ресурсів держави. Доходи, отримані підприємством, частково спрямовуються до бюджету, забезпечуючи фінансування суспільних фондів, освіти, науки, охорони здоров'я та інших важливих державних програм. Таким чином, як підприємство, так і держава зацікавлені у збільшенні прибутку, адже це сприяє задоволенню їхніх фінансових потреб.

Фінансовий результат підприємства є узагальнюючим показником, що характеризує його ефективність. У звітному періоді фінансовим результатом може бути як прибуток, так і збиток. Основну частину прибутку становить результат від реалізації продукції, який визначається як різниця між виручкою від реалізації продукції та витратами на її виробництво і збут. Разом із цим на прибуток впливають результати інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, а також надзвичайні події.

Результатом господарської діяльності підприємства є прибуток або збиток. Основним джерелом формування прибутку є продаж готової

продукції, товарів чи наданих послуг. Окрім того, підприємства можуть отримувати доходи від реалізації інших матеріальних цінностей, послуг допоміжних виробництв і господарств.

Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують витрати, пов’язані з їх отриманням.

Збиток – це перевищення суми витрат над доходами, отриманими в результаті здійснення цих витрат.

Прибуток формується як різниця між доходами та витратами, отриманими від різних видів господарської діяльності. Він відображає кінцевий фінансовий результат підприємства, що є основою для оцінки його економічної ефективності. Отже, прибуток є ключовим показником фінансової успішності підприємства, визначальним фактором його розвитку та основою для формування фінансових ресурсів як підприємства, так і держави. Його правильне обчислення, облік і аналіз є важливими складовими управління фінансовою діяльністю підприємства (Рис.1.1).

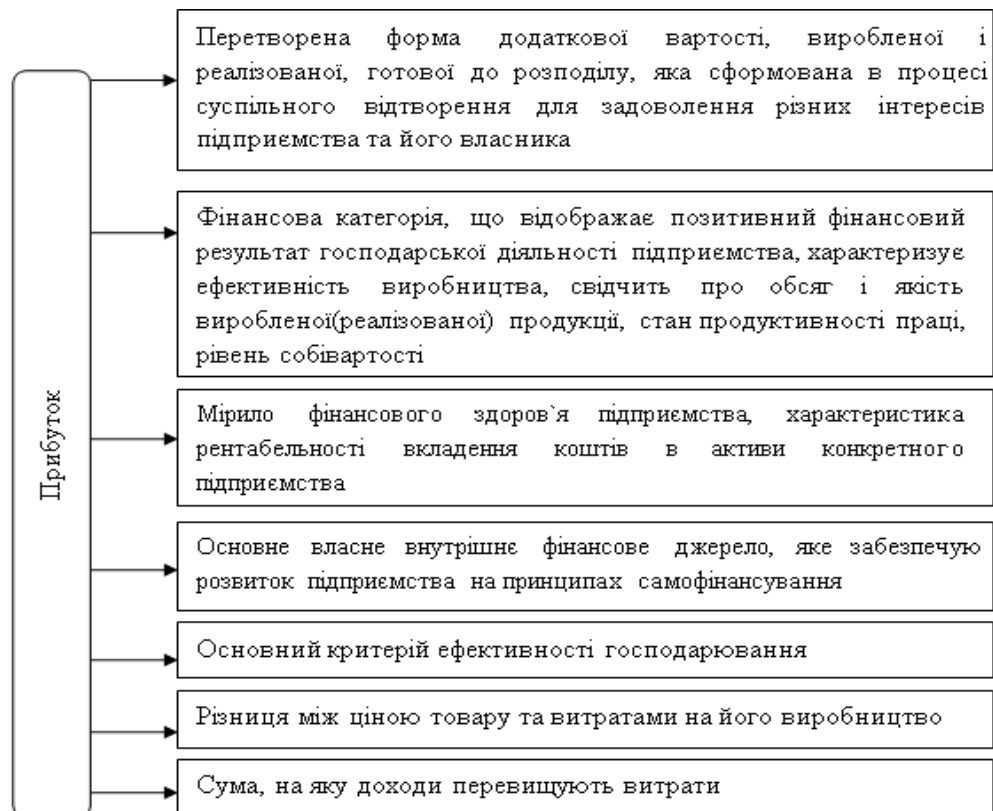

Рис. 1.1. Підходи до трактування дефініції «Прибуток»[53;54;16]

Прибуток виконує низку важливих функцій, серед яких можна виділити основні, представлені на рисунку 1.2. Як уже зазначалося, прибуток є ключовим показником успіху діяльності підприємства, основою для прийняття інвестиційних рішень, джерелом виплати дивідендів і поповнення різних видів капіталу. Крім того, він є умовою залучення позикових коштів, оскільки його наявність свідчить про фінансову стабільність підприємства.

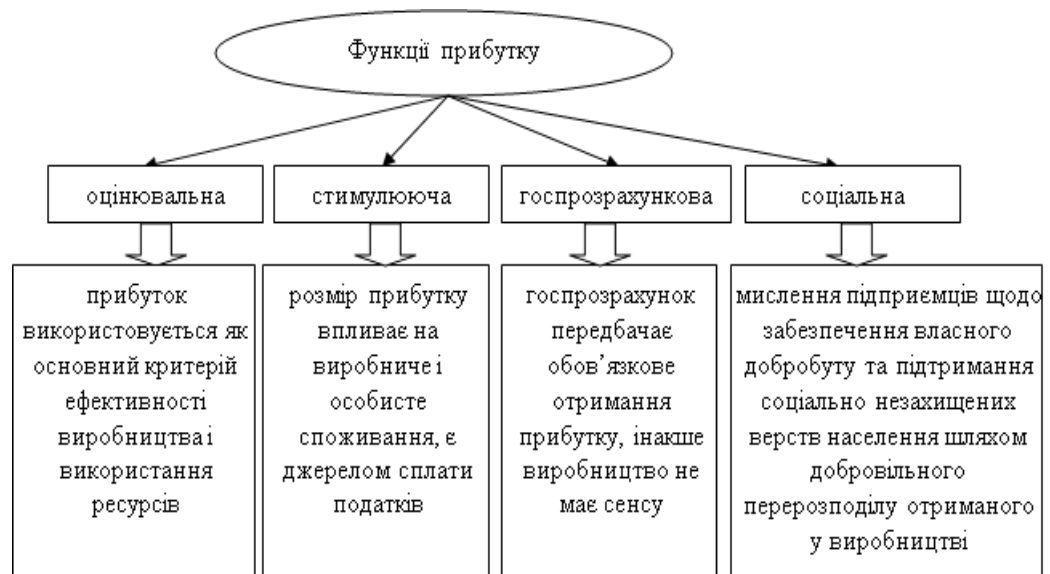

Рис. 1.2. Основні функції прибутку

Соціальна функція прибутку заслуговує особливої уваги, оскільки спрямована на формування нової культури підприємництва. Вона акцентує увагу на важливості не лише забезпечення власного добробуту, але й підтримки соціально вразливих верств населення через добровільний перерозподіл частини створеного у виробництві результату. Такий підхід вже давно став нормою для економічно розвинених країн, де бізнес активно бере участь у соціальних ініціативах завдяки державній підтримці, включаючи податкові пільги та зниження фінансового навантаження.

Попри недостатнє стимулювання соціальної відповідальності бізнесу з боку держави в Україні, запровадження таких ініціатив є вкрай важливим. Максимізація прибутку як головної мети бізнесу має свої межі, особливо якщо

ігнорується його соціальний аспект. Нове бачення ролі прибутку у суспільстві здатне стати важливим чинником сталого економічного розвитку.

У сучасній економіці значення прибутку як інструменту розподілу значно зросло. Він слугує засобом перерозподілу створеного у сфері матеріального виробництва чистого доходу між підприємствами й державою, різними галузями економіки, а також між виробничою та невиробничою сферами. Крім того, прибуток використовується для задоволення інтересів як підприємств, так і їхніх працівників, забезпечуючи фінансову стабільність і можливості для розвитку.

Таким чином, прибуток є багатогранним економічним феноменом, який впливає не лише на фінансові результати підприємств, але й на соціальний прогрес. Його функції виходять за межі суто економічних аспектів, адже прибуток стає основою для формування соціальної відповідальності бізнесу, підтримки суспільного добробуту та забезпечення економічного зростання. У сучасних умовах саме прибуток стає ключовим інструментом розвитку економіки та гармонізації соціально-економічних відносин.

Важливим є те, що прибуток слугує не лише показником ефективності діяльності, але й основою для прийняття управлінських рішень. Він використовується для оцінки рентабельності підприємства, залучення інвестицій і кредитів, а також для визначення податкових зобов'язань.

Прибуток також відіграє роль стимулу для підвищення ефективності роботи підприємства. Позитивний фінансовий результат дозволяє підприємству інвестувати в розширення виробництва, модернізацію обладнання, впровадження інновацій і соціальні програми. З іншого боку, негативний фінансовий результат сигналізує про необхідність змін в управлінні, оптимізації витрат чи перегляду бізнес-стратегії.

Отже, прибуток є складовою частиною фінансового результату, що дозволяє підприємству забезпечувати стійкий розвиток, задовольняти потреби власників і працівників, а також виконувати свої зобов'язання перед державою та партнерами. Фінансовий результат і прибуток є взаємозалежними

категоріями, які визначають успішність підприємства та його конкурентоспроможність на ринку.

1.2. Теоретичні аспекти обліку та оподаткування фінансових результатів

Облік фінансових результатів є одним із найважливіших аспектів управління підприємством, оскільки він забезпечує формування, відображення та аналіз даних про доходи, витрати та фінансові результати діяльності. Теоретичні аспекти обліку фінансових результатів визначають його сутність, завдання та методи, які є основою для прийняття управлінських рішень.

Фінансові результати – це кінцевий підсумок господарської діяльності підприємства за певний період, який визначається як різниця між доходами та витратами. Вони характеризують ефективність використання ресурсів підприємства і є одним із ключових показників його фінансової стійкості. Залежно від співвідношення доходів і витрат фінансовий результат може бути позитивним (прибуток) або негативним (збиток). Прибуток свідчить про успішну діяльність підприємства, тоді як збиток сигналізує про необхідність коригування стратегії управління.

Основною метою обліку фінансових результатів є забезпечення достовірної інформації для прийняття рішень щодо ефективного управління фінансовими ресурсами. Завдання обліку фінансових результатів включають:

1. *Формування інформації про доходи і витрати.* Облік дозволяє відображати всі операції, пов'язані з отриманням доходів і здійсненням витрат, що є основою для розрахунку фінансових результатів.

2. *Контроль за використанням ресурсів.* Облік забезпечує можливість аналізу ефективності витрат і виявлення резервів для підвищення прибутковості.

3. *Оцінка рентабельності діяльності.* Інформація, отримана з обліку, дозволяє оцінити рівень рентабельності підприємства, що є важливим показником для інвесторів і кредиторів.

4. *Забезпечення податкового обліку.* Дані обліку фінансових результатів використовуються для розрахунку податкових зобов'язань підприємства.

5. *Прогнозування фінансових результатів.* На основі облікової інформації можна моделювати можливі сценарії розвитку підприємства і планувати його діяльність.

Облік фінансових результатів базується на використанні різних методів, які забезпечують точність і повноту інформації про діяльність підприємства. Основні методи обліку включають:

1. *Метод нарахування.* Цей метод передбачає визнання доходів і витрат у момент їх виникнення, незалежно від фактичного руху грошових коштів. Він забезпечує об'єктивне відображення фінансових результатів і відповідає міжнародним стандартам бухгалтерського обліку.

2. *Касовий метод.* За цим методом доходи і витрати визнаються в момент надходження або витрачання грошових коштів. Касовий метод застосовується переважно в малому бізнесі та у випадках, коли підприємство має спрощену систему оподаткування.

3. *Функціональний метод.* Цей підхід дозволяє розподіляти витрати за їх призначенням: виробничі, адміністративні, збутові та інші. Він допомагає детально аналізувати структуру витрат і визначати їхній вплив на фінансові результати.

4. *Нормативний метод.* Використовується для обліку витрат на підставі встановлених норм і стандартів. Відхилення від нормативів аналізуються, що дозволяє виявити причини зростання витрат або зниження доходів.

5. *Метод маржинального обліку.* Сутність цього методу полягає в розподілі витрат на змінні та постійні, що дозволяє аналізувати прибутковість

продукції, видів діяльності або сегментів ринку. Для забезпечення достовірності та об'єктивності обліку фінансових результатів необхідно дотримуватися таких принципів:

- *Принцип повноти.* Усі доходи та витрати повинні бути відображені в обліку без виключення.
- *Принцип обачності.* Доходи визнаються лише після їх фактичного отримання, а витрати – за перших ознак виникнення зобов'язань.
- *Принцип періодичності.* Фінансові результати розраховуються за визначені періоди, що дозволяє оцінювати динаміку діяльності підприємства.
- *Принцип відповідності.* Витрати мають бути співвіднесені з доходами, які вони забезпечують, у межах одного звітного періоду.

Теоретичні аспекти обліку фінансових результатів формують основу для управління фінансовою діяльністю підприємства. Завдання обліку полягають у створенні повної та достовірної інформації про доходи, витрати та результати діяльності, що дозволяє ефективно планувати, контролювати та аналізувати фінансові показники. Використання різних методів і принципів обліку забезпечує точність і релевантність даних, необхідних для прийняття управлінських рішень і забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Оподаткування є невід'ємною частиною функціонування підприємств у будь-якій економіці, оскільки воно суттєво впливає на фінансові результати та загальну ефективність їхньої діяльності. Податкове навантаження визначає обсяг коштів, що спрямовуються на сплату податків і зборів, та формує залишковий чистий прибуток, доступний для розпорядження підприємством. Від його рівня залежить здатність підприємства до реінвестування, забезпечення соціальних потреб, виконання боргових зобов'язань і реалізації стратегічних цілей.

Податкове навантаження характеризується як сукупність обов'язкових податкових платежів, які підприємство повинно сплатити відповідно до чинного законодавства. Цей показник визначається співвідношенням сплачених податків до загального обсягу доходів або прибутку підприємства.

Податкове навантаження включає прямі податки, такі як податок на прибуток, та непрямі, наприклад, податок на додану вартість (ПДВ) і акцизні збори.

Податкове навантаження має двоякий вплив на підприємство. З одного боку, воно забезпечує фінансування державних програм, розвиток інфраструктури, підтримку соціальної сфери. З іншого боку, надмірне податкове навантаження може знижувати конкурентоспроможність підприємства, обмежувати його можливості для інвестування та розвитку.

Вплив податкового навантаження на фінансові результати:

1. *Зменшення чистого прибутку.* Податкові зобов'язання значно скорочують обсяг прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати всіх податків. Це знижує можливості для фінансування інновацій, модернізації обладнання, розвитку персоналу та інших стратегічних напрямів.

2. *Вплив на інвестиційну діяльність.* Високе податкове навантаження обмежує фінансові ресурси, які підприємство може спрямувати на інвестиції. Це може знижувати здатність підприємства до розширення своєї діяльності та впровадження нових технологій.

3. *Зниження конкурентоспроможності.* Якщо рівень податків в одній країні значно вищий, ніж у країнах-сусідах або в міжнародних конкурентів, це може призводити до втрати ринкових позицій через збільшення собівартості продукції або послуг.

4. *Мотивація до оптимізації оподаткування.* Надмірне податкове навантаження спонукає підприємства до пошуку легальних способів оптимізації податкових витрат, таких як використання податкових пільг, перенесення частини діяльності до країн із більш сприятливим податковим режимом чи впровадження податкового планування.

5. *Вплив на структуру фінансових результатів.* Податкові зобов'язання впливають на структуру витрат підприємства, змінюючи співвідношення між операційними, фінансовими та податковими витратами.

Оподаткування фінансових результатів є важливим аспектом управління діяльністю підприємства. Податкове навантаження має значний

вплив на чистий прибуток, інвестиційну активність і загальну конкурентоспроможність підприємства. Надмірне податкове навантаження може стати перешкодою для розвитку бізнесу, тоді як грамотне податкове планування сприяє оптимізації фінансових результатів і забезпеченню стійкості діяльності.

Ефективне управління податковими витратами дозволяє підприємству не лише зберігати конкурентні переваги, але й забезпечувати виконання соціальних функцій, таких як підтримка державного бюджету та розвиток інфраструктури. Отже, інтеграція податкового планування у загальну стратегію підприємства є необхідною умовою його довгострокового успіху.

1.3. Аналіз і контроль фінансових результатів: сутність, цілі, інструменти та завдання

Аналіз фінансових результатів є невід'ємною складовою процесу управління підприємством, оскільки дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів, визначити основні чинники, що впливають на фінансові показники, та розробити рекомендації для підвищення рентабельності.

Сутність аналізу полягає у дослідженні доходів, витрат і кінцевих результатів діяльності підприємства за певний період, щоб забезпечити об'єктивну оцінку його фінансового стану.

Фінансові результати, такі як прибуток або збиток, формуються внаслідок співвідношення доходів і витрат підприємства.

Прибуток свідчить про успішність діяльності, тоді як збиток сигналізує про необхідність коригування стратегії управління. Об'єктами аналізу є всі аспекти фінансової діяльності підприємства, включаючи операційну, інвестиційну та фінансову діяльність.

Основними цілями аналізу фінансових результатів є:

1. Оцінка прибутковості діяльності підприємства.

2. Виявлення факторів, що впливають на зміну фінансових показників.

3. Визначення динаміки фінансових результатів за кілька звітних періодів.

4. Розробка прогнозів майбутніх фінансових показників.

5. Формування рекомендацій для підвищення ефективності управління.

Для досягнення цих цілей використовуються різноманітні інструменти:

- Горизонтальний аналіз, що дозволяє порівнювати показники за різні періоди.
- Вертикальний аналіз, який вивчає структуру доходів і витрат.
- Коефіцієнтний аналіз, що включає розрахунок рентабельності, ліквідності та оборотності.
- Факторний аналіз, спрямований на визначення впливу окремих факторів на результати діяльності.
- Економіко-математичні моделі для прогнозування фінансових результатів.

Аналіз фінансових результатів допомагає не лише оцінити стан підприємства, але й визначити його перспективи, що робить цей інструмент важливим для стратегічного планування.

Контроль фінансових результатів є ключовим елементом фінансового менеджменту, оскільки забезпечує відповідність фактичних показників запланованим і дозволяє виявляти відхилення на ранніх етапах. Його основною метою є моніторинг фінансової діяльності підприємства для своєчасного коригування стратегії.

Контроль може здійснюватися на основі трьох основних підходів:

1. *Оперативний контроль.* Включає регулярний моніторинг поточних фінансових результатів, щоб оперативно реагувати на зміни.

2. *Попередній контроль.* Проводиться перед початком реалізації фінансових планів для перевірки їхньої реалістичності та відповідності ресурсам підприємства.

3. *Підсумковий контроль.* Здійснюється після завершення звітного періоду для оцінки досягнутих результатів.

Методи контролю фінансових результатів включають:

- Документальний контроль, що перевіряє достовірність фінансової звітності та облікових даних.
- Аналітичний метод, який дозволяє оцінити показники діяльності за допомогою фінансових коефіцієнтів.
- Порівняльний аналіз, спрямований на співставлення фактичних даних із запланованими.
- Системний підхід, що враховує взаємозв'язки між різними аспектами діяльності підприємства.

Основними завданнями контролю фінансових результатів є:

1. Перевірка достовірності фінансових даних.
2. Виявлення причин відхилень між плановими та фактичними показниками.
3. Оцінка ефективності управлінських рішень.
4. Формування пропозицій для підвищення фінансової стабільності підприємства.

Контроль фінансових результатів забезпечує прозорість діяльності підприємства, що є важливою умовою для досягнення його стратегічних цілей.

Аналіз і контроль фінансових результатів є основними інструментами для оцінки ефективності діяльності підприємства, виявлення проблем та їх своєчасного вирішення. Аналіз забезпечує вивчення фінансових показників і формує основу для стратегічних рішень, тоді як контроль дозволяє перевіряти їхню відповідність запланованим цілям. У поєднанні ці інструменти сприяють підвищенню фінансової стабільності, рентабельності та конкурентоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ»

2.1. Загальна характеристика підприємства та особливості його діяльності

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є одним із провідних підприємств України у галузі виробництва олійно-жирової продукції. Комбінат спеціалізується на переробці насіння олійних культур, виробництві рослинної олії, жирів, маргаринів та інших супутніх продуктів, які знаходять попит як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках. Його діяльність базується на багаторічному досвіді, сучасних технологіях і високій якості продукції, що робить підприємство конкурентоспроможним та успішним у своїй галузі [55]. .

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» було засноване у середині 20 століття для задоволення потреб аграрного сектору та населення в рослинних оліях і жировій продукції. Упродовж десятиліть комбінат пройшов кілька етапів модернізації, що дозволило йому залишатися одним із найбільш технічно оснащених підприємств галузі. З моменту заснування і до сьогодні підприємство демонструє постійний розвиток, збільшення виробничих потужностей та освоєння нових ринків збуту.

На сучасному етапі діяльність комбінату орієнтована на впровадження інноваційних рішень, спрямованих на підвищення якості продукції, зниження собівартості виробництва та екологічність виробничих процесів.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є вертикально інтегрованим підприємством, що забезпечує повний цикл виробництва – від приймання та зберігання насіння олійних культур до виготовлення готової продукції.

Основні структурні підрозділи підприємства:

1. *Олійноекстракційний завод №1.* Добова потужність становить до 1000 тонн насіння соняшнику або 600 тонн ріпаку.

2. *Олійноекстракційний завод №2.* Це один із найбільших виробничих підрозділів, що переробляє до 1300 тонн насіння соняшнику або 1000 тонн ріпаку щоденно.

3. *Гідрогенізаційний завод.* Спеціалізується на виробництві саломасів, які використовуються у харчовій промисловості.

4. *Цех фасування продукції.* Забезпечує фасування готової продукції у споживчу тару для реалізації на ринку.

5. *Елеваторний комплекс.* Загальна місткість зерносховищ становить 24 000 тонн, що дозволяє забезпечувати безперебійний цикл виробництва.

Продукція підприємства охоплює широкий спектр товарів, серед яких:

- *Рослинна олія.* Виробляється як у рафінованій, так і в нерафінованій формі для різних категорій споживачів.
- *Жири та маргарини.* Ця продукція використовується у харчовій промисловості, зокрема у кондитерському виробництві.
- *Кормові продукти.* Шрот і макуха є важливими складовими кормів для тваринництва.
- *Гранульоване лушпиння.* Використовується як паливний матеріал у промислових котлах.

Процес виробництва на комбінаті організовано таким чином, щоб забезпечити максимальну екологічність. Відходи переробки насіння використовуються для виробництва гранульованого палива, що сприяє мінімізації впливу на навколишнє середовище.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є частиною великої корпорації «ViOil», яка займає провідні позиції у виробництві та експорті рослинної олії. Основними принципами діяльності комбінату є:

1. Продукція відповідає міжнародним стандартам, що підтверджується відповідними сертифікатами.
2. Постійна модернізація виробничих ліній забезпечує конкурентоспроможність на ринку.

3. Значна частина продукції реалізується на міжнародних ринках, що свідчить про високий рівень довіри до бренду.

4. Впровадження заходів із мінімізації відходів і скорочення викидів сприяє збереженню навколишнього середовища.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» планує подальше розширення виробничих потужностей, освоєння нових ринків збуту та впровадження сучасних технологій для підвищення ефективності. Основними напрямками розвитку є:

1. Покращення технологічних процесів для зниження витрат і підвищення продуктивності.

2. Розробка нових видів продукції, орієнтованих на вимоги сучасних споживачів.

3. Збільшення частки продукції, що реалізується на зовнішніх ринках.

4. Подальше впровадження рішень для зменшення впливу на навколишнє середовище.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є одним із найуспішніших підприємств України у своїй галузі. Завдяки високій якості продукції, ефективному управлінню ресурсами та орієнтації на інновації, комбінат зберігає конкурентоспроможність на внутрішньому і міжнародному ринках. Стратегічний підхід до розвитку, екологічна відповідальність і постійна модернізація дозволяють підприємству впевнено дивитися в майбутнє та забезпечувати стабільне зростання.

У ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» застосовується лінійно-функціональна організаційна структура управління, яка характеризується чітким розподілом функцій між рівнями управління та спеціалізованими підрозділами. Така структура базується на принципі єдиноначальності, що означає, що кожен підлеглий отримує завдання і звітує перед конкретним керівником.

Рис.2.1. Організаційна модель ПрАТ ВОЖК [55]

Така ієрархічна структура управління ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» дозволяє оперативно впроваджувати управлінські рішення, сприяє спеціалізації функціональних служб та підвищенню їхньої ефективності, а також забезпечує гнучке управління ресурсами. Вона є найбільш прийнятною для підприємства, яке займається масовим виробництвом продукції зі сталим асортиментом та мінімальними змінами у технологічних процесах.

Проте, у разі впровадження нових технологій або оновлення номенклатури продукції, така організаційна структура може уповільнювати процеси підготовки та ухвалення рішень. Крім того, вона може стати причиною недостатньої скоординованості між окремими функціональними відділами, що негативно впливає на загальну ефективність управління. У таких умовах виникає потреба в адаптації організаційної структури до більш динамічної моделі, яка б відповідала сучасним викликам та сприяла інноваційному розвитку підприємства.

У межах цієї структури управління ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» функціонує кілька основних підрозділів, серед яких виробничі, технічні, комерційні, фінансові та адміністративні служби. Кожен із них виконує свої завдання відповідно до загальної стратегії підприємства.

Проте така модель управління має і певні обмеження. Наприклад, в умовах динамічних змін у зовнішньому середовищі або при впровадженні нових технологій, лінійно-функціональна структура може стати недостатньо гнучкою. Це може призводити до затримок у прийнятті рішень або до складнощів у координації між різними функціональними підрозділами.

Отже, лінійно-функціональна структура управління є ефективною для стабільного функціонування ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», але може потребувати адаптації або доповнення в разі необхідності швидкого реагування на зміну умов діяльності чи впровадження інновацій.

2.2. Організація обліку фінансових результатів на підприємстві

Організація обліку фінансових результатів є важливим аспектом ефективного управління діяльністю підприємства. На прикладі ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» розглянемо систему організації обліку фінансових результатів, яка спрямована на забезпечення точності, прозорості й відповідності чинним законодавчим та нормативним вимогам.

Основна мета обліку фінансових результатів – визначення обсягу прибутку або збитку підприємства за певний період. Цей показник дозволяє

оцінити ефективність використання ресурсів, досягнення стратегічних цілей, а також є базою для ухвалення управлінських рішень. Для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» фінансові результати є основою для аналізу прибутковості виробництва рослинної олії, жирів і маргаринів, а також для оцінки доцільності впровадження нових технологій і модернізації.

Організація обліку фінансових результатів на ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» передбачає кілька ключових етапів:

1. *Формування доходів і витрат.* Доходи підприємства включають виручку від реалізації продукції, а також інші операційні доходи, такі як орендна плата, надходження від фінансових операцій тощо. Витрати включають виробничі витрати (на сировину, енергію, заробітну плату), адміністративні витрати, витрати на збут, фінансові витрати та інші операційні витрати. Визначення доходів і витрат на основі принципу нарахування є важливим для забезпечення точності обліку.

2. *Групування доходів і витрат.* На підприємстві використовується деталізована система рахунків для обліку доходів і витрат. Основні рахунки: 70 Доходи від реалізації, 90 Собівартість реалізації, 92 Адміністративні витрати, 93 Витрати на збут. Групування здійснюється за економічними елементами, що дозволяє детально аналізувати структуру доходів і витрат.

3. *Визначення фінансового результату.* На основі співвідношення доходів і витрат визначається фінансовий результат підприємства. Облік ведеться на рахунку 79 Фінансові результати. Прибуток або збиток визначаються як різниця між сумою доходів і витрат за звітний період.

4. *Аналіз фінансових результатів.* Отримані результати аналізуються за допомогою ключових показників, таких як рентабельність активів (ROA), рентабельність власного капіталу (ROE), чиста маржа тощо. Для підприємства важливим є аналіз маржі прибутку за різними сегментами продукції, що дозволяє ідентифікувати найбільш прибуткові напрями діяльності.

На підприємстві запроваджено використання сучасних програмних продуктів для ведення обліку. Ця система дозволяє автоматизувати процеси обліку доходів, витрат і формування звітності, що забезпечує точність і оперативність у розрахунках фінансових результатів. Завдяки інтеграції облікової системи з іншими відділами, такими як виробничий і збутовий, забезпечується єдина інформаційна база для прийняття рішень.

На підприємстві діє система внутрішнього контролю за обліком фінансових результатів, яка включає:

- регулярний перегляд і оновлення облікової політики відповідно до законодавчих змін;
- проведення внутрішніх аудиторських перевірок для виявлення можливих помилок або порушень;
- розробку рекомендацій для підвищення ефективності обліку і контролю.

Облікова політика ПрАТ «ВОЖК» є основою для ведення фінансового обліку, формування звітності та управління ресурсами підприємства. Вона визначає методологічні підходи до обліку доходів і витрат, амортизації основних засобів, формування резервів та інших ключових аспектів фінансової діяльності. Правильно сформована облікова політика дозволяє забезпечити прозорість і точність облікових даних, що є необхідним для прийняття ефективних управлінських рішень і забезпечення конкурентоспроможності підприємства [55].

У рамках облікової політики ПрАТ «ВОЖК» основна увага приділяється чіткому розмежуванню доходів і витрат за економічними елементами. Це включає детальну класифікацію витрат на прямі, непрямі, адміністративні, а також витрати на збут. Такий підхід дозволяє точно визначати собівартість продукції та рентабельність окремих напрямів діяльності. Доходи підприємства враховуються за принципом нарахування, що забезпечує їх відповідність фактичному періоду виникнення.

Важливим аспектом облікової політики є облік амортизації основних засобів за методом прямолінійного списання. Цей метод забезпечує рівномірний розподіл витрат на амортизацію протягом усього строку експлуатації обладнання. Такий підхід сприяє стабільності фінансових показників у довгостроковій перспективі та відповідає міжнародним стандартам фінансової звітності. Крім того, підприємство враховує залишкову вартість активів, що дозволяє більш точно оцінювати фінансовий стан.

Товариствоу своїй обліковій політиці передбачає створення резервів для покриття можливих витрат і зобов'язань. Це включає резерви під знецінення дебіторської заборгованості, забезпечення на оплату відпусток працівників та інші види резервів. Формування таких резервів сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства та мінімізації ризиків, пов'язаних із непередбаченими витратами.

Відповідність міжнародним стандартам. Важливою складовою облікової політики є адаптація до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Це дозволяє підприємству бути більш прозорим для інвесторів та партнерів, а також забезпечує можливість інтеграції в міжнародні ринки. Підприємство регулярно переглядає свою облікову політику для її відповідності чинному законодавству та змінам у зовнішньому середовищі.

Облікова політика ПрАТ «ВОЖК» є динамічною та враховує зміни в економічних умовах. У періоди нестабільності, таких як пандемія COVID-19 чи зростання цін на енергоресурси, підприємство вносить корективи до облікових процедур, спрямовані на оптимізацію витрат і збереження фінансової стабільності [55].

Отже, облікова політика ПрАТ «ВОЖК» є важливим інструментом для забезпечення ефективного управління підприємством. Вона дозволяє підприємству зберігати прозорість фінансових операцій, забезпечувати стабільність облікових даних і відповідати вимогам як національного, так і міжнародного законодавства. Завдяки системному підходу до організації

облікових процесів підприємство забезпечує собі стійкий розвиток і адаптивність до зовнішніх викликів..

У період 2020–2023 років ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» зіткнулося зі значними економічними викликами, спричиненими пандемією COVID-19, різким зростанням цін на енергоресурси та підвищенням вартості логістичних послуг. Ці фактори істотно вплинули на фінансовий стан підприємства, змінивши структуру доходів і витрат. Зокрема, значно збільшилися витрати на транспортування продукції, що потребувало швидкого перегляду операційних процесів для збереження стабільності. У таких складних умовах важливого значення набули заходи з оптимізації витрат, посилення внутрішнього контролю та вдосконалення системи управління фінансовими результатами.

Організація обліку фінансових результатів на підприємстві стала ключовим фактором ефективного подолання цих викликів. Використання сучасних інформаційних систем дозволило автоматизувати процеси збору, обробки та аналізу даних, підвищивши їхню точність і оперативність. Систематизація облікових процесів забезпечила прозоре групування доходів і витрат, що сприяло виявленню найбільш значущих статей витрат для подальшої оптимізації. Завдяки впровадженню внутрішнього контролю підприємство змогло не лише підвищити ефективність моніторингу фінансових показників, а й вчасно виявляти відхилення від планових значень.

Особливої уваги було приділено адаптації облікових систем до зовнішніх викликів. Це включало не лише реагування на економічні зміни, а й впровадження стратегічних рішень для мінімізації ризиків у майбутньому. Наприклад, підприємство зосередилося на оптимізації використання ресурсів, пошуку нових ринків збуту та диверсифікації поставок. Такі кроки дозволили зберегти конкурентоспроможність і забезпечити стабільний розвиток навіть у складних економічних умовах [55].

Застосування сучасних підходів до організації обліку та контролю фінансових результатів сприяло зміцненню позицій ПрАТ «Вінницький

олійножировий комбінат» на ринку. Це дозволило не лише забезпечити прозорість і точність облікових даних, а й створити основу для стратегічного планування та ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. У підсумку, підприємство змогло адаптуватися до складних економічних реалій і закласти фундамент для подальшого підвищення конкурентоспроможності та сталого розвитку.

2.3. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Протягом 2018–2023 років частка експорту в загальному обсязі продажів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» зазнавала змін.

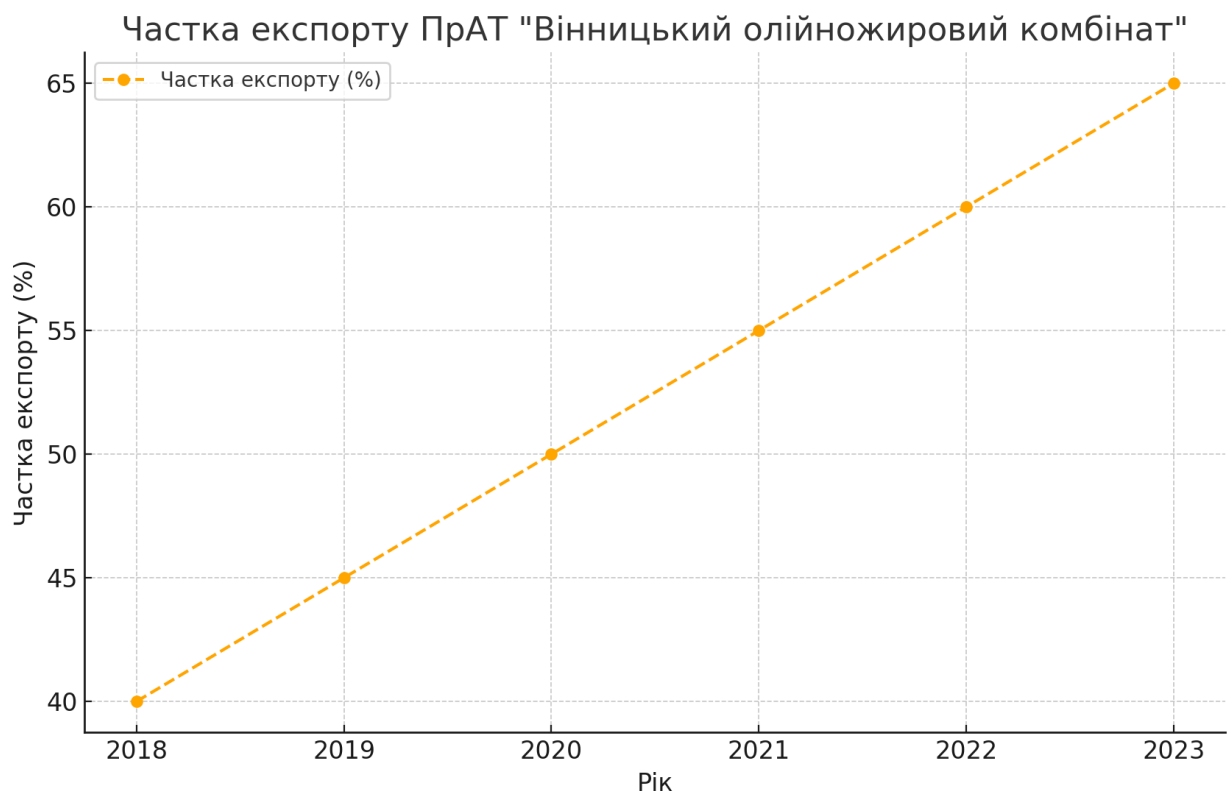

Рис.2.2. Частка експорту ВОЖК 2018-2023 рр.

Протягом 2018–2023 років ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» (ВОЖК) здійснював модернізацію та розширення своїх виробничих потужностей. Зокрема, олійноекстракційний завод №2 здатний переробляти

до 1 300 тонн насіння соняшнику, 1 000 тонн ріпаку або 700 тонн соєвих бобів на добу [55].

Гідрогенізаційний завод має добову потужність виробництва 140 тонн нерафінованих саломасів та 90 тонн рафінованої дезодорованої олії. Цех фасування продукції спроможний щоденно випускати 30 тонн фасованої олії в полімерні пляшки та 60 тонн фасованих жирів і маргаринів. Дільниця гранулювання лушпиння забезпечує виробництво до 210 тонн гранульованого лушпиння на добу. Елеватор для насіння має місткість 24 000 тонн, а елеватор для зберігання шроту — 3 200 тонн. Загальний об'єм резервуарів для зберігання олії становить 12 505 м³, що дозволяє щоденно відвантажувати 3 000 тонн у залізничні цистерни та 1 300 тонн у флекси-контейнери. Котельня комбінату має загальну потужність 30 тонн пари на годину.

Завдяки цим потужностям ВОЖК залишається одним із провідних виробників рослинної олії в Україні (Рис. 2.3).

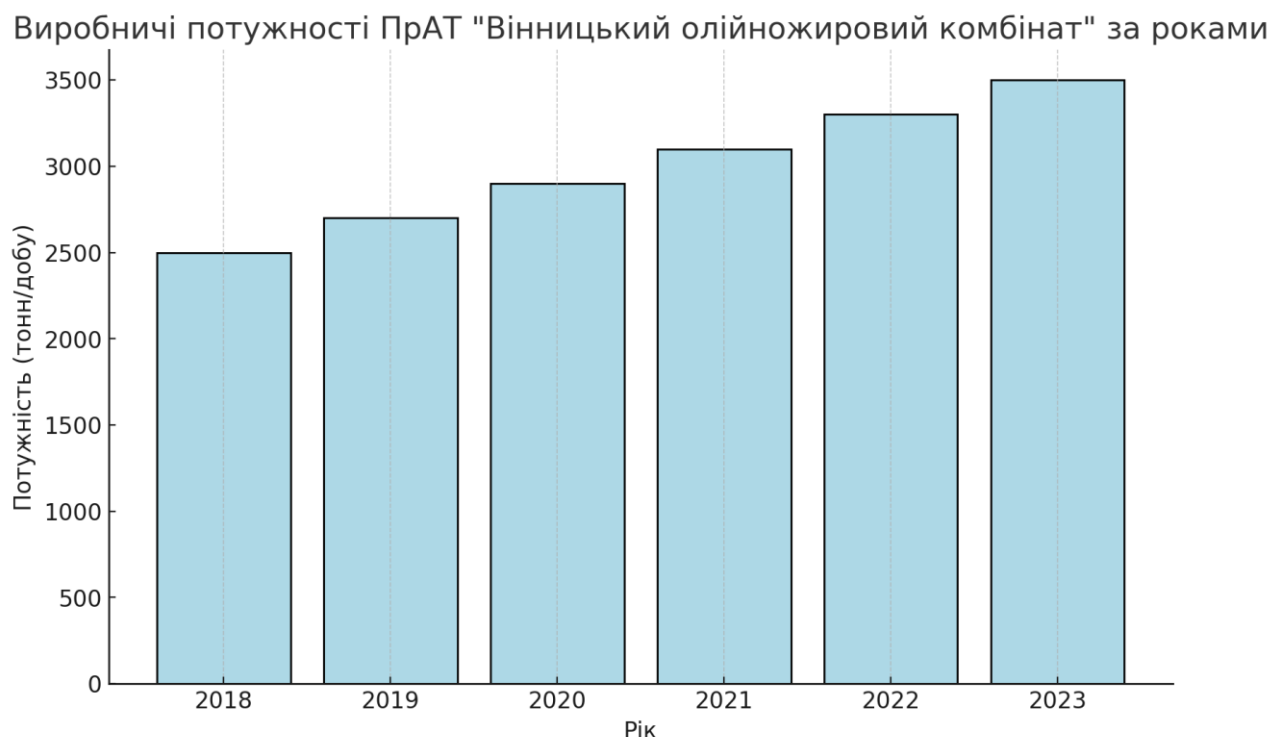

Рис. 2.3. Виробничі потужності ВОЖК 2018 -2023 рр.

Протягом 2018–2023 років фінансові результати ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» (ВОЖК) зазнали значних коливань. У 2019 році

компанія отримала чистий збиток у розмірі 100 156 тис. грн, який зріс до 159 460 тис. грн у 2020 році. У 2021 році збиток залишився на рівні 159 460 тис. грн. Проте в 2022 році ситуація покращилася: збиток зменшився до 29 179 тис. грн. Найбільш позитивна динаміка спостерігалася в 2023 році, коли компанія досягла чистого прибутку в 18 337 тис. грн .

Ці показники свідчать про поступове відновлення фінансової стійкості ВОЖК після періоду збитковості (Табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Фінансово-економічні показники ВОЖК

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Дохід, тис. грн	1 915 837	1 859 223	1 859 223	3 405 001	1 801 010
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-100 156	-159 460	-159 460	-29 179	18 337
Активи, тис. грн	4 065 656	3 917 226	4 059 876	4 244 456	3 358 960
Зобов'язання, тис. грн	1 469 853	1 781 136	1 781 136	2 041 593	1 157 762
Кількість працівників	—	—	708	673	703

Фінансово-економічні показники ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за останні п'ять років демонструють коливання, які відображають стан підприємства в різні періоди. У 2019 році дохід компанії склав 1 915 837 тис. грн, а в 2020 році він знизився до 1 859 223 тис. грн, залишаючись на такому ж рівні в 2021 році. У 2022 році дохід зріс до 3 405 001 тис. грн, але в 2023 році знову знизився до 1 801 010 тис. грн. Чистий фінансовий результат за цей період коливався: у 2019 році збиток становив 100 156 тис. грн, у 2020 та 2021 роках він зріс до 159 460 тис. грн, але у 2022 році знизився до 29 179 тис. грн, а в 2023 році компанія вийшла на чистий прибуток у 18 337 тис. грн.

Активи підприємства в 2019 році дорівнювали 4 065 656 тис. грн, у 2020 році зменшилися до 3 917 226 тис. грн, у 2021 році зросли до 4 059 876 тис. грн, у 2022 році сягнули 4 244 456 тис. грн, але в 2023 році впали до 3 358 960 тис. грн. Зобов'язання компанії теж змінювалися: у 2019 році вони становили 1 469 853 тис. грн, у 2020 році збільшилися до 1 781 136 тис. грн, залишилися на такому ж рівні у 2021 році, у 2022 році зросли до 2 041 593 тис. грн, а в 2023 році знизилися до 1 157 762 тис. грн. Кількість працівників протягом аналізованого періоду залишалася відносно стабільною: у 2021 році вона складала 708 осіб, у 2022 році зменшилася до 673 осіб, а в 2023 році знову зросла до 703 осіб. Загальний аналіз свідчить про те, що підприємство проходило через фінансові труднощі, але останні показники демонструють позитивну тенденцію до стабілізації та зростання прибутковості.

Таблиця 2.2

Фінансові індикатори ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2019-2023 рр.

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	43.75% (0.4375)	47.35% (0.4735)	37.72% (0.3772)	55.65% (0.5565)	37.15% (0.3715)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	4.28% (0.0428)	0.85% (0.0085)	1.70% (0.0170)	6.96% (0.0696)	5.01% (0.0501)
Коефіцієнт швидкої ліквідності	24.21% (0.2421)	19.10% (0.1910)	18.82% (0.1882)	48.22% (0.4822)	31.36% (0.3136)
Коефіцієнт автономії	62.66% (0.6266)	62.48% (0.6248)	44.65% (0.4465)	42.02% (0.4202)	53.56% (0.5356)
Рентабельність активів (ROA)	-	-	-3.94% (- 0.0394)	2.49% (0.0249)	3.01% (0.0301)
Рентабельність власного капіталу (ROE)	-	-	-7.51% (- 0.0751)	5.89% (0.0589)	5.66% (0.0566)
Чиста маржа	-	-	-8.61% (- 0.0861)	3.11% (0.0311)	5.62% (0.0562)
Коефіцієнт покриття необоротних активів	70.34% (0.7034)	69.69% (0.6969)	53.51% (0.5351)	57.38% (0.5738)	61.42% (0.6142)
Коефіцієнт заборгованості	24.96% (0.2496)	21.86% (0.2186)	43.87% (0.4387)	48.10% (0.4810)	34.47% (0.3447)

Фінансові індикатори ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2019–2023 роки демонструють цікаву динаміку. Коефіцієнт поточної

ліквідності зростав до 55,65% у 2022 році, після чого знизився до 37,15% у 2023 році, що свідчить про зміну здатності покривати короткострокові зобов'язання. Абсолютна ліквідність залишалася на низькому рівні, коливаючись від 0,85% у 2020 році до максимуму в 6,96% у 2022 році, показуючи обмежену кількість грошових активів для негайного погашення зобов'язань. Швидка ліквідність була найвищою у 2022 році (48,22%) і впала до 31,36% у 2023 році, демонструючи зміни в структурі оборотних активів. Коефіцієнт автономії поступово зменшувався з 62,66% у 2019 році до 42,02% у 2022 році, проте зріс до 53,56% у 2023 році, свідчаючи про покращення фінансової незалежності. Рентабельність активів (ROA) та власного капіталу (ROE), які були негативними в 2021 році (-3,94% та -7,51% відповідно), показали позитивну динаміку, досягнувши 3,01% та 5,66% у 2023 році. Чиста маржа, що становила -8,61% у 2021 році, зросла до 5,62% у 2023 році, демонструючи покращення прибутковості. Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом залишався стабільним, коливаючись у межах 53,51%–70,34%, а коефіцієнт заборгованості знизився з 48,10% у 2022 році до 34,47% у 2023 році, що свідчить про зменшення фінансових ризиків. Ці дані вказують на поступове відновлення фінансової стійкості та покращення операційної ефективності компанії.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ Й ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Система обліку, аналізу, контролю та оподаткування фінансових результатів підприємства є ключовою складовою його ефективного функціонування та забезпечення стійкості у конкурентному середовищі. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є одним із провідних виробників рослинної олії та маргаринової продукції в Україні, що зумовлює необхідність постійного вдосконалення цих систем для забезпечення стабільності та зростання фінансових результатів. У цьому розділі розглянуто напрями оптимізації облікових процесів, аналізу фінансових показників, контролю за їх досягненням, а також удосконалення підходів до оподаткування прибутку підприємства.

Система обліку фінансових результатів є фундаментальною частиною фінансового управління підприємством, оскільки вона забезпечує своєчасне та точне формування даних, необхідних для аналізу прибутковості. Для підвищення ефективності цієї системи необхідно впроваджувати сучасні підходи, які дозволяють досягти більшої прозорості, швидкості обробки інформації та відповідності міжнародним стандартам:

1. Основою для оптимізації системи обліку є інтеграція програмного забезпечення, такого як ERP-системи. Ці системи дозволяють автоматизувати облікові процеси, зокрема формування звітності, обробку даних про доходи і витрати, а також їх класифікацію. Використання ERP-систем знижує ризики, пов'язані з людським фактором, та значно підвищує оперативність прийняття рішень. Додатково, впровадження хмарних технологій створює умови для збереження інформації у безпечному цифровому середовищі, забезпечуючи можливість доступу до неї в будь-який час і з будь-якого місця. Це дозволяє керівництву оперативно отримувати аналітичні дані для прийняття стратегічних рішень.

2. Ще одним важливим кроком є розробка єдиних стандартів для обліку доходів і витрат, які узгоджуються з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). Це забезпечує прозорість та єдину методологію для формування звітності, що особливо важливо для підприємств, які працюють у міжнародному середовищі. Встановлення чітких правил класифікації витрат дозволяє більш точно визначати собівартість продукції та уникати дублювання витрат. Це не лише полегшує облік, але й сприяє зниженню витрат у середньо- та довгостроковій перспективі.

3. Постійне оновлення податкового та бухгалтерського законодавства вимагає від підприємств швидкої адаптації їхніх облікових політик. Регулярний моніторинг законодавчих змін дозволяє підприємству уникати штрафних санкцій та неузгодженостей у звітності. Для цього доцільно створити спеціалізовані внутрішні підрозділи, які будуть відповідальні за аналіз законодавчих змін та їх інтеграцію у внутрішні процеси підприємства.

4. З метою більш детального аналізу фінансових результатів варто впровадити додаткові субрахунки для обліку доходів і витрат. Це дозволить деталізувати інформацію за видами продукції, сегментами ринку та іншими характеристиками. Такий підхід сприяє більш точному визначенню рентабельності окремих напрямків діяльності, що, у свою чергу, допомагає виявляти найбільш ефективні стратегії розвитку та оптимізації ресурсів. Зокрема, деталізація даних може бути використана для визначення точкових проблемних зон, які потребують оптимізації або модернізації [16].

Удосконалення системи обліку фінансових результатів є комплексним процесом, що включає впровадження сучасних інформаційних технологій, стандартизацію облікових процесів, адаптацію до змін законодавства та розширення функцій аналітичного обліку. Реалізація цих заходів на підприємстві дозволяє забезпечити прозорість, оперативність та точність формування фінансових даних, що є ключовою умовою для ефективного управління, прийняття стратегічних рішень та забезпечення стійкого розвитку підприємства в умовах мінливого економічного середовища.

Для забезпечення ефективного управління фінансовими результатами підприємства необхідно вдосконалювати систему аналізу, яка дозволяє не лише оцінювати загальну ефективність діяльності, але й виявляти сильні та слабкі сторони, що впливають на прибутковість. Комплексний підхід до аналізу сприяє ухваленню стратегічних рішень, підвищенню конкурентоспроможності та зниженню фінансових ризиків. Основні напрями вдосконалення включають кілька важливих аспектів;

1. У сучасних умовах велике значення має впровадження програмного забезпечення для аналізу великих обсягів даних. Інструменти, такі як *Power BI*, *Tableau*, є незамінними для візуалізації фінансових показників у реальному часі. Ці програми дозволяють інтегрувати дані з різних джерел, формувати дашборди для відображення ключових показників ефективності (KPI), аналізувати тенденції, проводити сценарний аналіз і прогнозувати можливі результати. Завдяки цьому керівництво отримує чітке уявлення про фінансовий стан підприємства, що полегшує прийняття управлінських рішень.

2. Для розуміння причинно-наслідкових зв'язків, що впливають на фінансові результати, важливо проводити факторний аналіз. Це дозволяє оцінити, як зовнішні та внутрішні чинники впливають на фінансові показники. Наприклад, зміни у цінах на сировину можуть безпосередньо впливати на собівартість продукції, тоді як коливання валютних курсів можуть впливати на експортну виручку. Окрему увагу слід приділити аналізу витрат на енергоресурси, які становлять значну частину собівартості у виробничих підприємств. Поглиблений аналіз дозволяє не лише ідентифікувати чинники впливу, але й визначати їхній відносний вклад у загальні результати.

3. Важливо деталізувати фінансові результати за різними сегментами діяльності. Наприклад, розподіл аналізу за категоріями продукції дозволяє визначити, які товари є найбільш прибутковими, а які потребують оптимізації виробництва або маркетингових стратегій. Аналіз за регіонами збуту дозволяє ідентифікувати перспективні ринки та оцінити ефективність роботи в окремих

регіонах. Крім того, сегментація за категоріями клієнтів допомагає зрозуміти, які групи споживачів приносять найбільший прибуток і які підходи до них можуть бути застосовані для підвищення їхньої лояльності.

4. Удосконалення системи аналізу передбачає порівняння фінансових показників підприємства із середньогалузевими значеннями та результатами основних конкурентів. Такий підхід дозволяє визначити, наскільки підприємство є ефективним у порівнянні з іншими учасниками ринку. Наприклад, аналіз маржі прибутку, оборотності активів або рівня витрат дозволяє ідентифікувати резерви для покращення. Також оцінка конкурентоспроможності може сприяти розробці нових стратегій виходу на ринок, вдосконаленню продуктового портфеля або оптимізації бізнес-процесів. Порівняння з конкурентами також допомагає виявити можливі прогалини у фінансовій стратегії підприємства, що дозволяє більш цілеспрямовано реалізувати інновації та модернізацію.

Удосконалення системи аналізу фінансових результатів є важливим елементом стратегії розвитку підприємства. Використання сучасних інструментів бізнес-аналітики, проведення глибокого факторного аналізу, деталізація результатів за сегментами та оцінка конкурентоспроможності дозволяють підвищити ефективність управління, зменшити фінансові ризики та виявити нові можливості для зростання. Завдяки цим підходам підприємство може більш адаптивно реагувати на зміни ринкових умов і забезпечувати стабільність своєї діяльності в довгостроковій перспективі.

Ефективна система контролю фінансових результатів є важливим інструментом забезпечення стабільності та прибутковості підприємства. Вона дозволяє своєчасно виявляти відхилення від планових показників, визначати їх причини та вживати коригувальних заходів для досягнення поставлених цілей. У сучасних умовах конкуренції та постійних змін у зовнішньому середовищі вдосконалення контролю фінансових результатів стає необхідною умовою для забезпечення довгострокового успіху.

Основними напрямками покращення системи контролю є автоматизація процедур, впровадження регулярних внутрішніх аудитів, встановлення контрольних точок і розробка системи штрафів та заохочень.

Автоматизація контрольних процедур. Одним із ключових кроків до підвищення ефективності контролю є використання спеціалізованого програмного забезпечення. Автоматизовані системи, такі як ERP-платформи, дозволяють в режимі реального часу моніторити ключові показники ефективності (KPI) та швидко реагувати на відхилення. Такі рішення забезпечують інтеграцію даних із різних відділів підприємства, зокрема бухгалтерії, виробництва, збуту, що дозволяє отримувати цілісну картину фінансового стану. Додатково автоматизація зменшує ризик людських помилок, підвищуючи точність аналізу та скорочуючи час, необхідний для проведення контрольних процедур.

Проведення регулярних внутрішніх аудитів. Важливим елементом системи контролю є внутрішні аудити, які забезпечують достовірність облікових даних і відповідність фінансових результатів нормативним вимогам. Щоквартальні перевірки дозволяють своєчасно виявляти помилки або недоліки в облікових процесах, а також оцінювати ефективність впроваджених заходів. Внутрішні аудити сприяють підвищенню рівня відповідальності працівників за виконання своїх обов'язків, а також є основою для формування рекомендацій з покращення управлінських процесів.

Встановлення контрольних точок. Ефективний контроль потребує визначення ключових етапів у виробничих і фінансових процесах, на яких проводиться перевірка відповідності фактичних результатів запланованим. Контрольні точки можуть включати такі аспекти, як облік витрат на сировину, виконання планів реалізації продукції, дотримання строків оплати дебіторської заборгованості тощо. Такий підхід дозволяє вчасно виявляти відхилення на ранніх етапах і уникати серйозних фінансових втрат. Регулярний моніторинг на цих етапах допомагає не лише оцінити поточну ефективність, а й сприяє прогнозуванню можливих ризиків у майбутньому.

Розробка системи штрафів і заохочень. Для підвищення мотивації працівників до виконання фінансових цілей важливо запровадити механізми фінансового стимулювання. Система штрафів може бути спрямована на запобігання недбалості або порушенням облікової дисципліни. Наприклад, штрафи можуть застосовуватися у випадках несвоєчасного подання звітності або помилок у розрахунках. У той же час, система заохочень повинна включати премії за досягнення високих показників ефективності, зокрема перевиконання планів продажу, оптимізацію витрат або підвищення прибутковості окремих сегментів діяльності. Такий підхід дозволяє створити сприятливу атмосферу, у якій кожен працівник буде зацікавлений у досягненні загальних фінансових цілей підприємства.

Удосконалення системи контролю фінансових результатів сприяє не лише забезпеченню прозорості й точності облікових процесів, але й покращенню загальної ефективності підприємства. Автоматизація процедур, регулярний внутрішній аудит, встановлення контрольних точок і розробка стимулюючих механізмів дозволяють своєчасно виявляти відхилення, приймати обґрунтовані управлінські рішення та підвищувати відповідальність працівників за досягнення фінансових цілей. У результаті підприємство отримує можливість не лише реагувати на поточні виклики, але й проактивно впроваджувати заходи для забезпечення стабільності та розвитку в довгостроковій перспективі.

Система оподаткування фінансових результатів є невід'ємною складовою фінансового управління підприємством. Ефективна організація цього процесу дозволяє забезпечити оптимальне податкове навантаження, зберегти фінансову стійкість та уникнути зайвих витрат, пов'язаних із штрафами чи санкціями. Для вдосконалення системи оподаткування необхідно впроваджувати комплексні заходи, спрямовані на оптимізацію податкових платежів, забезпечення прозорості та відповідності податкових розрахунків чинному законодавству, а саме:

- *Оптимізація податкового навантаження.* Одним із основних завдань підприємства є зниження рівня податкового навантаження без порушення законодавчих норм. Це може бути досягнуто завдяки використанню податкових пільг, які передбачені чинними нормативно-правовими актами. Зокрема, для підприємств, що активно інвестують у розвиток виробництва, можуть застосовуватися інвестиційні податкові кредити. Вони дозволяють перенести частину витрат на сплату податків у майбутні періоди, що сприяє оптимізації фінансових потоків. Ще одним важливим інструментом є прискорена амортизація, яка дозволяє швидше списувати вартість основних засобів на витрати, знижуючи тим самим оподатковуваний прибуток. Такі заходи сприяють зменшенню податкових зобов'язань у короткостроковій перспективі та стимулюють оновлення виробничих потужностей.

- *Податкове планування.* Ефективне управління податковими зобов'язаннями потребує розробки довгострокової стратегії податкового планування. Це дозволяє підприємству враховувати можливі зміни у законодавстві, уникати ризиків, пов'язаних із раптовим підвищенням податкових ставок, та забезпечувати стабільність фінансових результатів. Стратегія повинна включати аналіз структури доходів і витрат підприємства, прогнозування податкових зобов'язань на основі різних сценаріїв розвитку бізнесу, а також вивчення міжнародних практик для застосування найбільш ефективних методів податкової оптимізації.

- *Впровадження системи податкового обліку.* Для забезпечення прозорості та точності розрахунків із бюджетом податковий облік має бути інтегрований у загальну систему бухгалтерського обліку підприємства. Це дозволяє автоматизувати процеси розрахунків, зменшити ризик помилок і підвищити оперативність у формуванні податкової звітності. Інтеграція також сприяє більш ефективному управлінню податковими потоками, оскільки дозволяє відстежувати виконання зобов'язань перед бюджетом у реальному часі. Сучасні інформаційні системи, такі як ERP-рішення, надають можливість

централізовано управляти всіма аспектами податкового обліку та забезпечувати своєчасне виконання податкових платежів.

- *Проведення податкового аудиту.* Щоб уникнути штрафів і санкцій, пов'язаних із порушенням податкового законодавства, необхідно проводити регулярні податкові аудити. Ці перевірки дозволяють оцінити відповідність податкових розрахунків чинним нормативно-правовим актам, виявляти потенційні ризики та визначати шляхи їх мінімізації. Аудити можуть включати аналіз обґрунтованості застосування податкових пільг, перевірку правильності розрахунків з податку на прибуток, ПДВ, акцизного податку тощо. Крім того, податковий аудит є важливим інструментом для вдосконалення внутрішніх процедур підприємства, спрямованих на управління податковими зобов'язаннями.

Удосконалення системи оподаткування фінансових результатів є важливою умовою для забезпечення стабільності та розвитку підприємства. Оптимізація податкового навантаження, впровадження податкового планування, інтеграція податкового обліку та регулярні податкові аудити сприяють зниженню фінансових ризиків, забезпеченню прозорості взаємовідносин із бюджетом та ефективному управлінню податковими платежами. Завдяки впровадженню цих заходів підприємство може не лише знизити витрати, пов'язані з оподаткуванням, але й забезпечити більшу фінансову гнучкість та конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Удосконалення систем обліку, аналізу, контролю та оподаткування фінансових результатів на підприємстві має вагомий вплив на економічні показники та загальну ефективність діяльності. Комплексний підхід до цих процесів дозволяє не лише знизити витрати, але й забезпечити стабільність, рентабельність та конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Розглянемо ключові аспекти економічного ефекту від впровадження цих заходів.

- *Скорочення витрат на адміністрування облікових процесів.* Впровадження автоматизованих систем обліку, таких як ERP-рішення, значно скорочує витрати, пов'язані з виконанням рутинних облікових операцій. Автоматизація дозволяє мінімізувати людський фактор, що знижує кількість помилок і потребу в ручній обробці великих обсягів даних. Крім того, автоматизовані системи забезпечують збереження та доступ до інформації в режимі реального часу, що дозволяє підприємству оперативно реагувати на зміни у фінансових показниках і ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. В результаті підприємство зменшує витрати на зарплату додаткового персоналу, а також уникає штрафів і санкцій, пов'язаних із помилками в обліку.

- *Підвищення прибутковості.* Завдяки оптимізації системи аналізу фінансових результатів підприємство має змогу більш ефективно розподіляти ресурси. Поглиблений аналіз дозволяє ідентифікувати найбільш прибуткові напрями діяльності, зосереджуючи на них інвестиції та управлінські зусилля. Наприклад, сегментація ринків і продукції допомагає визначити найперспективніші сегменти для збуту, що забезпечує збільшення обсягів продажів і підвищення маржі прибутку. Водночас аналіз витрат дозволяє виявити резерви для їх оптимізації, що також позитивно впливає на фінансові результати.

- *Мінімізація фінансових ризиків.* Ефективна система контролю за фінансовими результатами сприяє своєчасному виявленню відхилень від планових показників і їх оперативному усуненню. Це дозволяє уникнути негативних наслідків, таких як зниження ліквідності, затримки в оплаті зобов'язань або втрати частини ринку. Встановлення контрольних точок у ключових бізнес-процесах забезпечує моніторинг на кожному етапі, що підвищує прозорість діяльності підприємства та мінімізує ризики недостовірного фінансового обліку.

- *Економія коштів через оптимізацію оподаткування.* Використання податкових пільг і проведення податкового планування

дозволяють знизити обсяг податкових зобов'язань. Наприклад, застосування прискореної амортизації дозволяє підприємству скоротити оподатковуваний прибуток, звільняючи кошти для інвестування у розвиток. Регулярний податковий аудит забезпечує відповідність розрахунків вимогам законодавства, уникаючи штрафів і пені, що позитивно впливає на фінансову стійкість.

- *Підвищення конкурентоспроможності.* Удосконалення облікових і контрольних систем створює додаткові переваги у конкурентному середовищі. Завдяки покращенню фінансового планування підприємство отримує змогу пропонувати клієнтам більш вигідні умови співпраці, інвестувати у нові технології та розширювати асортимент продукції. Зміцнення фінансового становища сприяє підвищенню довіри інвесторів та партнерів, що відкриває можливості для залучення додаткових ресурсів.

Економічний ефект від удосконалення систем обліку, аналізу, контролю та оподаткування фінансових результатів є багатовимірним і охоплює скорочення витрат, підвищення прибутковості, мінімізацію ризиків, економію коштів через оптимізацію оподаткування та посилення конкурентних позицій. Використання сучасних технологій, впровадження прозорих облікових процесів, адаптація до змін у законодавстві та регулярний аналіз фінансових результатів дозволяють забезпечити стійке зростання підприємства навіть у складних ринкових умовах. Завдяки цим заходам підприємство отримує не лише можливість ефективно управляти своїми ресурсами, але й забезпечує собі стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Аналіз роботи ПрАТ «Вінницький олієжиркомбінат» показав, що використання сучасних інформаційних технологій, таких як ERP-системи, значно підвищує якість обліку. Це дозволяє автоматизувати процеси обробки фінансових даних, зменшити кількість помилок через людський фактор і забезпечити швидкий доступ до аналітичної інформації. Як результат, підприємство може приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі точних даних у реальному часі.

2. Результати сегментації фінансових показників за видами продукції та ринками збуту показали, що підприємство може підвищити загальну рентабельність за рахунок оптимізації витрат на менш прибуткові сегменти. Концентрація ресурсів на високорентабельній продукції, що має стабільний попит, забезпечує підвищення загального фінансового результату. Це також дозволяє підприємству адаптувати свою стратегію до змін у споживчому попиті.

3. Протягом 2018–2023 років фінансові результати ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» (ВОЖК) зазнали значних коливань. У 2019 році компанія отримала чистий збиток у розмірі 100 156 тис. грн, який зріс до 159 460 тис. грн у 2020 році. У 2021 році збиток залишився на рівні 159 460 тис. грн. Проте в 2022 році ситуація покращилася: збиток зменшився до 29 179 тис. грн. Найбільш позитивна динаміка спостерігалася в 2023 році, коли компанія досягла чистого прибутку в 18 337 тис. грн.

4. Фінансові показники ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2019–2023 роки відображають складну, але позитивну динаміку розвитку. Підвищення коефіцієнта поточної ліквідності до 55,65% у 2022 році свідчило про покращення спроможності покривати короткострокові зобов'язання, однак його зниження до 37,15% у 2023 році вказує на необхідність оптимізації оборотних активів. Абсолютна ліквідність залишалася низькою, коливаючись у межах від 0,85% до 6,96%, що відображає

обмежену кількість грошових ресурсів для негайного виконання зобов'язань. Швидка ліквідність, досягнувши пікового значення у 2022 році (48,22%), знизилася до 31,36% у 2023 році, що вказує на зміни у структурі оборотних активів. Коефіцієнт автономії спочатку зменшувався з 62,66% у 2019 році до 42,02% у 2022 році, але зріс до 53,56% у 2023 році, що свідчить про поступове покращення фінансової незалежності. Негативні показники рентабельності активів (ROA) і власного капіталу (ROE) у 2021 році змінилися на позитивні у 2023 році, досягнувши 3,01% та 5,66% відповідно, що вказує на покращення ефективності використання ресурсів. Зростання чистої маржі з -8,61% у 2021 році до 5,62% у 2023 році демонструє покращення прибутковості діяльності підприємства. Зниження коефіцієнта заборгованості з 48,10% у 2022 році до 34,47% у 2023 році підкреслює зменшення фінансових ризиків. У цілому ці результати свідчать про стабілізацію фінансового стану підприємства та поступове покращення його операційної ефективності.

5. Запровадження спеціалізованого програмного забезпечення для моніторингу ключових показників ефективності (КПІ) дозволяє підприємству не лише вчасно виявляти відхилення від планових показників, але й оперативно реагувати на них. Такі інструменти дозволяють інтегрувати фінансові, виробничі та збутові дані, забезпечуючи прозорість бізнес-процесів і сприяючи підвищенню контролю за виконанням стратегічних планів.

6. Податковий аудит дозволяє виявляти потенційні ризики у розрахунках із бюджетом, забезпечуючи їх відповідність законодавчим вимогам. Завдяки регулярним перевіркам ПрАТ «Вінницький олієжиркомбінат» може уникнути штрафів та пені, що виникають через невідповідності. Крім того, аудит сприяє покращенню внутрішніх процедур у податковому обліку, що позитивно впливає на загальну фінансову стійкість підприємства.

7. Довгострокова стратегія податкового планування дозволяє підприємству ефективніше розподіляти фінансові ресурси. Вона враховує не лише поточний стан законодавства, але й можливі зміни в майбутньому.

Наприклад, використання податкових пільг чи інвестиційних кредитів допомагає скоротити обсяг податкових зобов'язань, зберігаючи кошти для подальшого розвитку виробництва.

8. Аналіз фінансових результатів за різними категоріями клієнтів і ринками збуту дозволяє виявляти найбільш перспективні напрями діяльності. Такий підхід дає змогу підприємству зосередитися на розширенні своїх позицій на рентабельних ринках, а також розробити ефективні маркетингові стратегії для залучення нових клієнтів. Результатом цього є підвищення прибутковості та зміцнення конкурентних позицій.

9. Використання автоматизованих систем обліку та контролю сприяє підвищенню точності даних і прозорості фінансової звітності. Це дозволяє підприємству краще розуміти свої фінансові можливості та адаптуватися до змін у ринковому середовищі. Як наслідок, компанія може швидше реагувати на виклики, підвищувати якість продукції та розширювати географію своєї присутності на ринку.

10. Заходи, спрямовані на зниження витрат, такі як оптимізація використання енергоресурсів і матеріалів, дозволяють зменшити собівартість продукції. Це особливо важливо в умовах зростання вартості енергоресурсів. Завдяки цьому Товариство має змогу зберігати конкурентоспроможні ціни на продукцію, не знижуючи її якості.

11. Проведення регулярних внутрішніх аудитів дозволяє виявляти та усувати недоліки в облікових і фінансових системах. Це сприяє підвищенню ефективності управління підприємством, забезпечує відповідність фінансової звітності нормативним вимогам і підвищує довіру до підприємства з боку партнерів та інвесторів.

12. Комплексне вдосконалення систем обліку, аналізу, контролю та оподаткування сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства. ПрАТ «Вінницький олієжиркомбінат» отримує можливість не лише знизити фінансові ризики, але й збільшити інвестиційну привабливість, забезпечуючи довгостроковий розвиток і стабільність у конкурентному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вареник В.М., Шпуряка О.В. Фінансовий контролінг на підприємстві: інструменти та оцінка результативності. Нобелівський вісник. 2019. №1 (12). <https://nobel.org/financial-controlling-2019>
2. Міністерство фінансів України. Уряд затвердив Національну стратегію доходів 2024–2030. – 27 грудня 2023. <https://mof.gov.ua/national-strategy-2024-2030>
3. Могол Альфа. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. – 7 грудня 2023. <https://mogol-alfa.com.ua/analysis-2023>
4. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика. Навчальний посібник / За ред. І.Б. Стефанюка. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. <https://lnu.edu.ua/financial-control-theory-2021>
5. PwC Україна. Консультаційні послуги з бухгалтерського обліку та фінансової звітності. <https://pwc.com/ukraine/accounting-services>
6. PwC Україна. Аудит фінансової звітності. <https://pwc.com/ukraine/audit-services>
7. Національний банк України. Статистика фінансового сектору. <https://bank.gov.ua/financial-sector-statistics>
8. Державний фінансовий контроль в Україні та перспективні напрями його вдосконалення. Економіка України. – 2021. – №7. <https://economy.in.ua/state-financial-control-2021>
9. Реформи в Україні: результати роботи Верховної Ради з 2019 року. // Новое Время. – 30 жовтня 2024. <https://nv.ua/reforms-results-2019-2024>
10. PwC Україна. Перехід на МСФЗ. <https://pwc.com/ukraine/transition-ifs>
11. Сисоєва І.М., Домбровська Н.М. Основні аспекти нефінансової звітності. Ефективна економіка, 2022, випуск 6. С. 79–93 <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/94/96>
12. Сисоєва І.М., Домбровська Н.М. Основні аспекти нефінансової звітності. Ефективна економіка, 2022, випуск 6. С. 79–93 <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/94/96>
13. І.М. Сисоєва, В.В. Роледерс, О.Б. Погріщук. Соціальна відповідальність бізнесу в умовах становлення циркулярної економіки: реалії ведення бізнесу в умовах війни. Інвестиції: практика та досвід. № 23. 2022. с. 19–25.
14. Кириленко О.П., Давидов Г.М. Фінансовий контроль як елемент управління фінансами. Фінанси України. – 2020. – №5. <https://finukraine.com.ua/financial-control-2020>

15. Калюга Є.В. Фінансовий контроль: теоретичні аспекти та практичне застосування. Бухгалтерський облік і аудит. – 2021. – №8. <https://auditjournal.ua/theory-practice-2021>
16. Стефанюк І.Б. Облік, аналіз та фінансові розслідування: навчальний посібник. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. <https://lnu.edu.ua/analysis-accounting-2021>
17. Хімичева Н.І. Фінансовий контроль: законність та доцільність дій у сфері фінансів. Економіка та держава. – 2022. – №3. <https://economy-state.ua/legal-aspects-2022>
18. Василик О.Д. Фінансовий контроль як функція управління. // Фінанси і кредит. – 2023. – №7. <https://finance-credit.ua/control-functions-2023>
19. Міністерство фінансів України. Національна стратегія доходів на 2024–2030 роки. – 2023. <https://mof.gov.ua/national-strategy-2023>
20. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. – 2024. <https://bank.gov.ua/financial-stability-report-2024>
21. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2023 рік. – 2024. <https://ukrstat.gov.ua/annual-statistics-2023>
22. Державна податкова служба України. Аналіз податкових надходжень за 2019–2023 роки. – 2024. <https://tax.gov.ua/tax-analysis-2019-2023>
23. Міністерство економіки України. Огляд економічної діяльності підприємств за 2023 рік. – 2024. <https://me.gov.ua/enterprise-review-2023>
24. Державна аудиторська служба України. Звіт про результати державного фінансового контролю за 2023 рік. – 2024. <https://audit.gov.ua/results-2023>
25. Світовий банк. Огляд економіки України. – 2023. <https://worldbank.org/ukraine-economy-2023>
26. Міжнародний валютний фонд. Перспективи розвитку економіки України. – 2023. <https://imf.org/ukraine-economic-outlook-2023>
27. Організація економічного співробітництва та розвитку. Огляд податкової політики України. – 2023. <https://oecd.org/tax-policy-ukraine-2023>
28. Європейський банк реконструкції та розвитку. Звіт про інвестиційний клімат в Україні. – 2023. <https://ebrd.com/investment-report-2023>
29. Білан В.В. Роль податкових надходжень у структурі державного бюджету. – 2020. <https://financejournal.ua/state-budget-role-2020>
30. Юридичний вісник України. Податкова політика та реформи. – 2021. <https://lawbulletin.ua/tax-reforms-2021>
31. Селезньов М.М. Інноваційні підходи до бухгалтерського обліку в Україні. – 2022. <https://innovations.ua/accounting-approaches-2022>

32. Державна аудиторська служба України. Результати перевірок у сфері фінансів. – 2022. <https://auditresults.ua/publications-2022>
33. Економічний журнал України. Аналіз ефективності податкових реформ. – 2023. <https://economicjournal.ua/tax-reforms-2023>
34. Фінанси України. Роль податкового навантаження у формуванні бюджету. – 2023. <https://financejournal.ua/tax-burden-2023>
35. Світовий банк. Показники економічного зростання України. – 2023. <https://worldbank.org/growth-indicators-2023>
36. PwC Україна. Впровадження сучасних інструментів обліку. – 2024. <https://pwc.com/ukraine/modern-tools-2024>
37. Deloitte Україна. Контроль фінансової звітності. – 2024. <https://deloitte.com.ua/financial-control-2024>
38. Організація економічного співробітництва та розвитку. Державна підтримка підприємств. – 2024. <https://oecd.org/state-support-2024>
39. Ernst & Young Україна. Аналітичні звіти з оподаткування. – 2024. <https://ey.com.ua/taxation-2024>
40. KPMG Україна. Бухгалтерський аутсорсинг та його ефективність. – 2024. <https://kpmg.ua/accounting-outsourcing-2024>
41. Огляд економічної ситуації в Україні. – 2024. <https://economicreview.ua/ukraine-2024>
42. Економічний форум України. Інвестиційна привабливість регіонів. – 2024. <https://economicforum.ua/investment-attractiveness-2024>
43. Міністерство економіки України. Аналітичний звіт за 2024 рік. – 2024. <https://me.gov.ua/economic-analysis-2024>
44. Національний банк України. Оцінка фінансової стабільності. – 2024. <https://bank.gov.ua/stability-evaluation-2024>
45. Державна податкова служба України. Звіти про надходження податків. – 2024. <https://tax.gov.ua/reports-2024>
46. Світовий банк. Аналітичний огляд економіки України. – 2024. <https://worldbank.org/ukraine-analysis-2024>
47. Міністерство фінансів України. Фінансові результати підприємств за 2023 рік. – 2024. <https://mof.gov.ua/financial-results-2023>
48. Deloitte Україна. Аналіз податкової політики. – 2024. <https://deloitte.com.ua/tax-policy-2024>
49. PwC Україна. Огляд ефективності податкових реформ. – 2024. <https://pwc.com/ukraine/tax-reforms-review-2024>
50. Ernst & Young Україна. Роль аудиту в забезпеченні фінансової стабільності. – 2024. <https://ey.com.ua/audit-financial-stability-2024>

51. KPMG Україна. Перспективи фінансового аудиту. – 2024.
<https://kpmg.ua/audit-perspectives-2024>
52. Господарський кодекс України: Офіц. текст : станом на 1 січня 2024 р. – Київ: Верховна Рада України, 2024. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
53. Податковий кодекс України: Офіц. текст : станом на 1 січня 2024 р. – Київ: Верховна Рада України, 2024.
54. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Формування фінансових результатів: теоретичні та практичні аспекти. – Київ: Наукова думка, 2023.
55. Офіційний сайт ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат». URL: <https://vioil.com.ua>